



## Længe leve forhaven

Tekst og illustrationer Laila Sølager Sørensen havearkitekt · Foto Ellen Lærke Jørgensen havearkitekt

Der var engang hvor forhaverne signalerede status med statelige træer, bekostelige stedsegrønne og udsøgte belægningsmaterialer. Den tid er ikke forbi.

Vi bruger stadig forhaven til at signalere status. Nu er det bare ikke de dyre stedsegrønne, der sender signalet. Nu er det to blanke biler, glaserede tagsten, dyre belægningssten og måske en lille, men eksklusiv japansk inspireret have med knuste granitskærver ved fordøren.

Kravene til nutidens forhave er helt forskellige fra tidligere tiders præsentationsbakke, der ikke havde skyggen af funktionel værdi. Tiden til at vedligeholde en unyttig forhave synes også at være mindre. I hvert fald er lysten til at bruge en time om ugen foran huset skrumpet gevaldigt de seneste år.

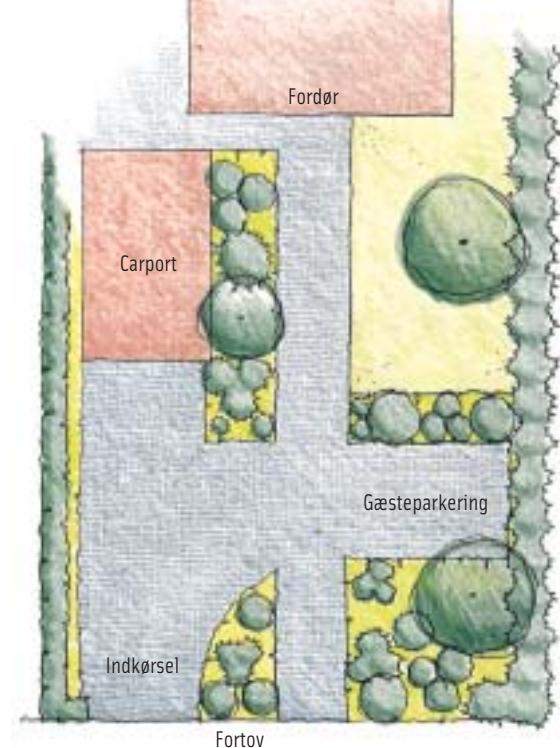
### Forhavens nytteværdi

De to biler foran villaen er problemets kernepunkt. Den ene bil kører måske i garagen for natten. Den anden står ved fortovs-

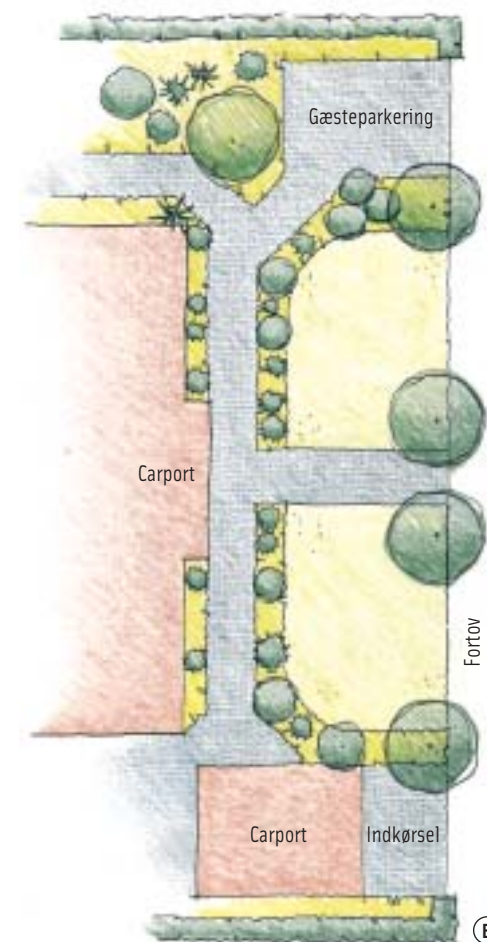
kanten. Når der er gæster, hober bilerne sig op i indkørslen, på fortovet og langs naboens forhave. Ikke mærkeligt at mange tænker, at forhaven må kunne bruges til parkeringsplads til alle køretøjerne.

Når man er i gang med belægningsstenene ligger det snublenende nært at fremtidssikre, så der bliver plads til et par stykker ekstra. Gæsternes biler og måske også den snart voksne søns kommende bil. Inden man får set sig om, er hele forhaven ryddet, og i stedet ligger der rigtig mange belægningssten. Praktisk, mener de fleste. Kønt? Mener vist de færreste. Men funktionelt? Ja, det må man sige.

Efterhånden som flisearealerne breder sig i forhaverne, mister vi en stor del af den fælles oplevelse: At gå tur i villakvarteret og se på smukke huse og frodige haver. Huse og haver, der understøtter hinanden. Så husets udtryk bliver kønere, sjovere og mere særpræget, end hvis det blot ligger på en stor flade af fliser fra fortovskant til sokkel.



tegning A Her er en del af forhaven blevet til en ekstra-parkering og indkørsel til garagen. I realiteten kan her parkere tre biler – en i garagen, en foran den og en på gæsteparkeringen. Køreturen over til den lille gæsteparkering går hen over de fliser, der fører op til fordøren. Ved at slå de to funktioner sammen reducerer man flisearealet. Mod fortovet er forhaven frodig og grøn på grund af bedene, der skjuler fliserne på gæsteparkeringen tegning B Her er gæsteparkeringen lagt i den fjerneste ende af forhaven – modsat carporten. Derved synes det samlede fliseareal mindre, end hvis det lå samlet i en stor fælles flade. Stierne fra carport og gæsteparkering ligger gemt bag buske i en bunddækkende bevoksning. Fra fortovssiden ser denne forhave ikke spor flisebelagt ud, selvom fliserne inde i den åbne carport også kan ses



### Grønt er godt

Tre forhold er værd at lægge vægt på, når man tænker på at få mere parkeringsareal og en nemmere forhave. Tager man de tre forhold i betragtning ved planlægningen, vil de begrænse fliserens areal. Og der er stadig plads til det grønne og en årstids-varieret oplevelse, når du og dine gæster går ud eller kommer hjem.

- Grønt er godt for øjnene. Vi ved det jo godt, men nu har videnskaben dokumenteret det. At mennesket trives bedre ved at se på træer, buske og grønne plæner end ved at se på døde landskaber, som flisebelægninger er. Faktisk fjerner det grønne look muskelspændinger, sænker blodtryk og puls, så man hurtigere falder til ro efter en stresset dag ude i verden. Det gælder også i villaområder.

- Har man to biler i den dobbelte carport, behøver de ikke have hver sin kørebane. De kan deles om en. Tre meter bred, men bredere omkring carportens åbning, så der er ordentlig plads til at komme ud og ind af bygningen.

- Den ekstra parkeringsplads (til gæster eller til familiens bil nr. to) behøver ikke ligge sammen med indkørslen til carporten. Lægger man gæsteparkeringen i den modsatte ende af forhaven, får man plads til at plante grønt på arealet mellem de to belagte flader. På den måde opleves flisearealet mindre, fordi det brydes af græs og bede med havepræg.

### Tid til rengøring

Det andet kernepunkt i problemet er den manglende tid og lyst til vedligehold.

Det er en skrøne, at belagte flader bare holder sig selv. Der kommer til stadighed ukrudt frem i fugerne, og det skal fjernes,

inden rødderne vokser ned under stenene. Her breder de sig og svulmer, så belægningen kommer til at danse i stedet for at ligge plan og jævn. Derfor skal belagte arealer fejes med jævne mellemrum, helst en gang om ugen. Med færre kvadrater lagt til med fliser sparer man tid med kosten. Den tid bruger man i stedet i de bede, der er anlagt mellem flisearealerne. Bede med bunddækkende planter, forskellige buske og træer er nemme at holde, blot man sørger for at luge intensivt, indtil planterne gror tæt sammen ved jordoverfladen. Så er der ikke plads til fremspirende ukrudt, og haven er grøn og frodig til fornøjelse for alle, der kommer forbi. ■

### Flise-tip

#### Rengøring af fliser

Fej en gang om ugen. Den stive kost fjerner utroligt meget spirende ukrudt. Ved samme lejlighed fjerner man mos- og algebelægninger. Det er bedre at fjerne det grønne lag jævnligt end at styre ud om foråret med en højtryksrenser og spule hele området. Højtryksrenserens skarpe stråle skærer fliserne beskyttende betonfilm af, så de bliver endnu mere modtagelige for snæs og alger.

Rengøring af bede: Indsatsen med lugejernet og klør fem ligger i forårs-månederne, hvor alt spirer frem og gror med lynets hast. En omgang lugning hver 14. dag vil være passende for de fleste beplantninger i tiden frem til Sankt Hans. Derefter aftager ukrudtsmængden, og man kan nøjes med at kigge til bedet en gang om måneden. Året efter tilplantning skal jorden helst være totalt dækket af bunddækkende planter